

z małej **szkoły**
w wielki **świat**

Federacja Inicjatyw Oświatowych

Fundacja Wspierania Aktywności Lokalnej FALA

Fundacja Partnerstwo dla Środowiska

Fundacja Civis Polonus

Szkoła Wyższa Przymierza Rodzin

Model szkoły w środowisku wiejskim

Elżbieta Tołwińska-Królikowska

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

z małej **szkoły**
w wielki **świat**

fakty i opinie ...

JAKIE SĄ MAŁE WIEJSKIE SZKOŁY?

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

z małej **szkoły**
w wielki **świat**

Słabe strony małych szkół

- ❖ odległość od centrów kultury i nauki, zasobów edukacyjnych takich jak biblioteki, domy kultury, muzea itp.
- ❖ odległość od placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych,
- ❖ osamotnienie nauczycieli – specjalistów przedmiotowych – na ogół to tylko jedna osoba w szkole,
- ❖ nieprzystosowanie programów nauczania i podręczników do warunków lokalnych – dzieci zdobywają wiedzę o Warszawie czy Krakowie, ale nie o swojej miejscowości i gminie,
- ❖ konieczność prowadzenia nauczania w klasach łączonych, postrzeganych jako rozwiązanie zaniżające poziom nauczania,
- ❖ często słabszy rozwój społeczny i większa nieśmiałość dzieci wiejskich - mniejsza liczba kontaktów z innymi ludźmi.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

FEDERACJA
INICJATYW
OSWIATOWYCH

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

z małej **szkoły**
w wielki **świat**

Mocne strony małych szkół

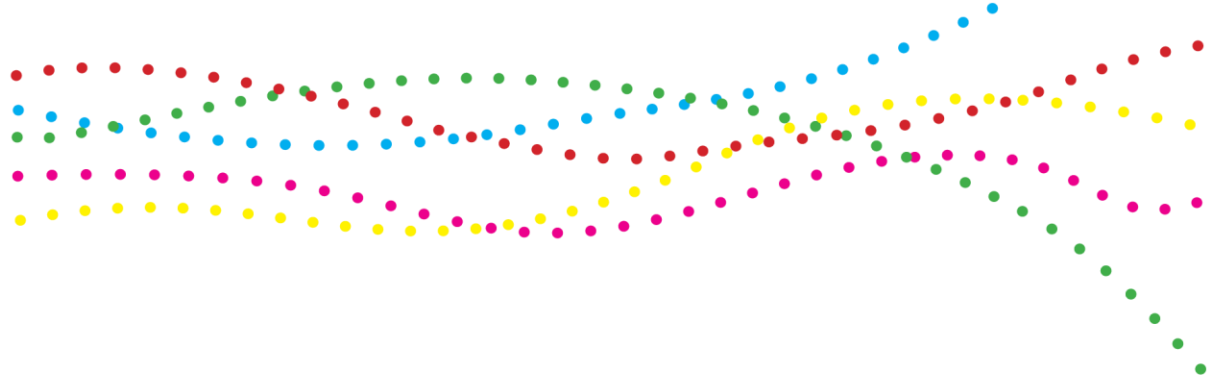
- ❖ mała liczba uczniów w szkole i w poszczególnych klasach i fakt, że wszyscy mogą się poznać osobiście, indywidualizacja nauczania,
- ❖ mało liczne grono pedagogiczne, które ma dzięki temu ułatwioną współpracę, działania interdyscyplinarne,
- ❖ wielkość szkoły jako instytucji – ułatwiająca wprowadzanie zmian organizacyjnych,
- ❖ przyjazne najbliższe otoczenie szkoły, które identyfikuje się z nią i uważa za swoją,
- ❖ łatwość wyjścia z uczniami poza budynek – prowadzenia zajęć dydaktycznych w „rzeczywistym” świecie.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

z małej **szkoły**
w wielki **świat**

A więc...

LIKWIDOWAĆ CZY ZMIENIAĆ?

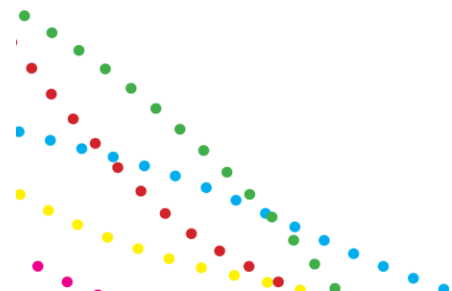
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Należy zmienić:

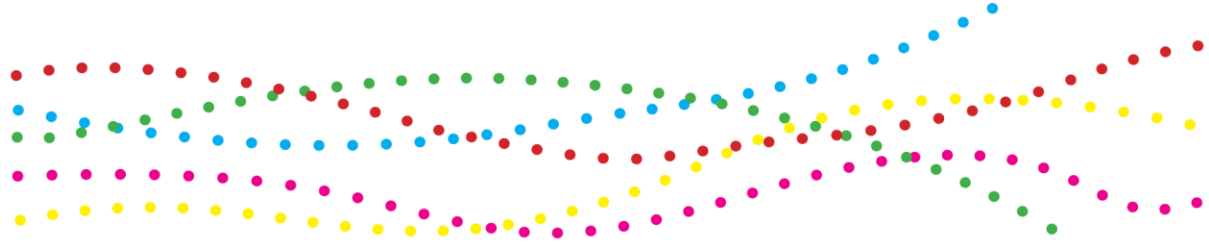
- metody pracy dydaktycznej
- organizację pracy
- zarządzanie
- funkcję
- sposób finansowania

SP w Korzeczniku

z małej **szkoły**
w wielki **świat**

Dydaktyka - metoda projektu edukacyjnego

- umożliwia wspólną pracę uczniów w różnym wieku
- rozwija umiejętności społeczne
- buduje poczucie sprawstwa i własnej wartości
- pozwala rozwinąć zarówno wiedzę jak i umiejętności oraz kształtować postawy
- jest interdyscyplinarna
- umożliwia każdemu uczniowi wykorzystanie jego zasobów

SP w Nadbrzeżu

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

z małej **szkoły**
w wielki **świat**

Dydaktyka – grupy zróżnicowane wiekowo

SP w Kaliskach

- uczniowie uczą się funkcjonować w większej grupie
- w społeczności szkolnej powstaje silna więź
- „starsi uczą młodszych” – korzyści dla obu stron

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

z małej **szkoły**
w wielki **świat**

Dydaktyka – wykorzystanie lokalnych zasobów

- miejscowych ekspertów,
- zwyczajów, historii lokalnej,
- miejsc, budowli, przyrody.

SP w Maziarach Starych

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Dydaktyka – z uczniami uczą się dorośli

- Uczniowie angażują mieszkańców
  - Uczą się, że mogą zmienić swoją wieś...
- ...i cały świat

SP w Gąskach

z małej **szkoły**
w wielki **świat**

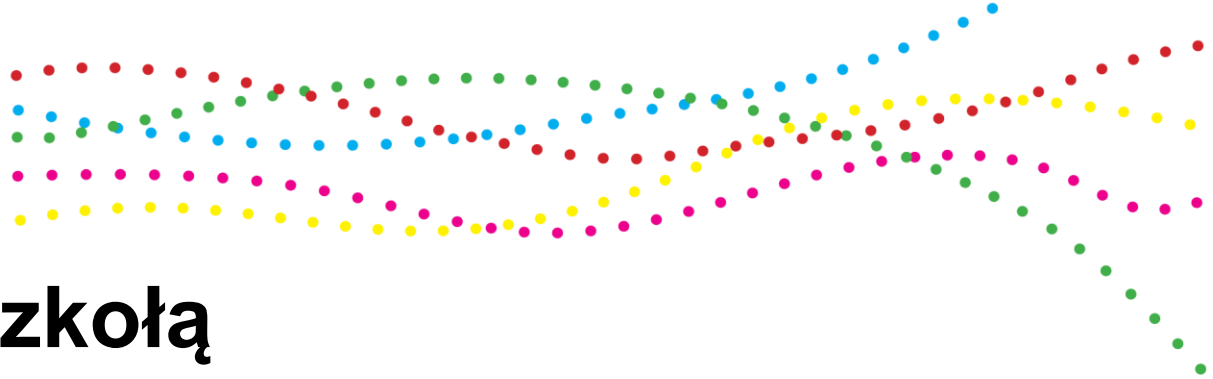

Organizacja pracy szkoły

- Różne formy organizacyjne: klasy łączone, grupy zróżnicowane wiekowo, dni projektowe...
- Unowocześnienie pracy w klasach łączonych – to dobra forma edukacji

SP w Lipinach

Zarządzanie szkołą

- z udziałem społeczności szkolnej: uczniów i rodziców
- z udziałem mieszkańców wsi

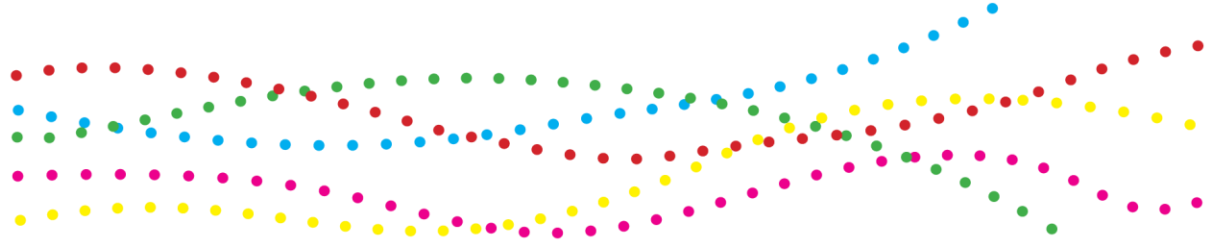
Szkoła to ich dorobek,
zasób, „serce wsi”

SP w Próchenkach

z małej **szkoły**
w wielki **świat**

Wiejska szkoła - ośrodek edukacji przez całe życie

- Edukacja formalna i nieformalna dzieci i młodzieży
- Edukacja formalna i nieformalna dorosłych
- Biblioteka publiczna
- Dostęp do internetu
- Kluby zabawowe dla „młodych” rodziców i dzieci
- Opieka nad dziećmi 1-3 i osobami starszym
- Oferta dla różnych grup: rolnicy, kobiety, młodzież ...

SP w Potarzycy

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

FEDERACJA
INICJATYW
OSWIATOWYCH

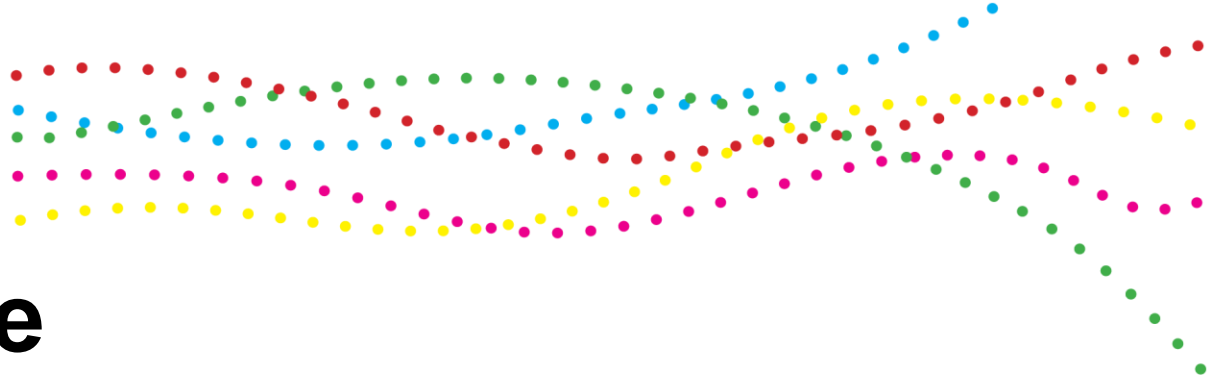
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

z małej **szkoły**
w wielki **świat**

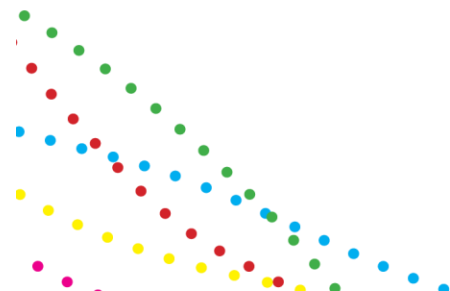

Finansowanie

- mniej zależne od liczby uczniów
- z uwzględnieniem funkcji, jakie szkoła pełni w środowisku

SP w Świątym

z małej **szkoły**
w wielki **świat**

Dziękuję za uwagę
Elżbieta Tołwińska
-Królikowska

e.krolikowska@fio.org.pl

więcej o projekcie:

www.malaszkoła.pl

SP w Gąskach

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

FEDERACJA
INICJATYW
OSWIATOWYCH

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego